

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 93g/2019

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 267 lit. k¹) din Codul
de procedură civilă

CHIȘINĂU

21 mai 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 15 mai 2019,
Înregistrată pe aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 21 mai 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 267 lit. k¹) din Codul de procedură civilă, ridicată din oficiu de către dnii judecători Grigori Covali, Ștefan Starciuc și Liudmila Caraianu, în dosarul nr. 2r-28/2019, pendinte la Curtea de Apel Comrat.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 15 mai 2019, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe 30 octombrie 2018, dl Victor Negru a depus la Judecătoria Cimișlia, sediul central, o cerere de chemare în judecată împotriva dnelor Aurica Borgan și Liuba Paci cu privire la recunoașterea nulității și anularea contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil și încasarea cheltuielilor de judecată.

4. Prin încheierea Judecătoria Cimișlia, sediul central, din 22 februarie 2019, cererea de chemare în judecată a fost scoasă de pe rol, în baza articolului 267 lit. k¹) din Codul de procedură civilă. Pe 7 martie 2019, dl Victor Negru a depus recurs împotriva încheierii menționate.

5. Pe 26 aprilie 2019, în cadrul examinării recursului, dnii judecători Grigori Covali, Ștefan Starciuc și Liudmila Caraianu au ridicat din oficiu excepția de neconstituționalitate a articolului 267 lit. k¹) din Codul de procedură civilă, care prevede că instanța de judecată scoate cererea de pe rol în cazul în care în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se

constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege.

6. Prin încheierea Curții de Apel Comrat s-a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării excepției.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură civilă, adoptat prin Legea nr. 225 din 30 mai 2003, sunt următoarele:

Articolul 267

Temeiurile scoaterii cererii de pe rol

„Instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care:

[...]

k¹) în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege;

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției de neconstituționalitate

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorii susțin că dispozițiile contestate de la articolul 267 lit. k¹) din Codul de procedură civilă, care prevăd că instanța de judecată scoate cererea de pe rol în cazul în care în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege, îngrădesc accesul la justiție al reclamantului.

10. În opinia autorilor excepției, prevederile contestate contravin articolelor 20, 23, 26 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul de procedură civilă, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată din oficiu de către dnii judecători Grigori Covali, Ștefan Starciuc și Ludmila Caraianu, în dosarul nr. 2r-28/2019, pendinte la Curtea de Apel Comrat. Astfel, sesizarea este formulată de către subiecte cărui i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile articolului 267 lit. k¹) din Codul de procedură civilă, care stabilesc că instanța de judecată scoate cererea de pe rol în cazul în care în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare se constată că reclamantul nu a achitat taxa de stat în cuantumul prevăzut de lege. Potrivit autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate îngrădesc accesul la justiție.

15. Dreptul de acces la un tribunal, garantat de articolul 20 din Constituție, trebuie să fie unul practic și efectiv, nu teoretic și iluzoriu. Efectivitatea dreptului în discuție reclamă ca persoanele să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act care constituie o ingerință în exercitarea

drepturilor lor. Dreptul de acces la un tribunal include nu doar dreptul de a iniția o acțiune, ci și dreptul la soluționarea cauzei de către un tribunal competent să se pronunțe asupra tuturor aspectelor de fapt și de drept (*Parohia Greco-Catolică Lupeni și alții v. România* [MC], 29 noiembrie 2016, § 86).

16. Curtea reține că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut. Acesta poate fi limitat. Limitările accesului la o instanță trebuie să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporționale, pentru a nu afecta însăși esența dreptului.

17. Cu privire la pretinsa încălcare a prevederilor constituționale referitoare la accesul liber la justiție prin impunerea unor taxe de stat pentru cererile de chemare în judecată, Curtea menționează că accesul la justiție nu presupune gratuitatea actului de justiție și nici, implicit, realizarea unor drepturi pe cale judecătorească în mod gratuit. În cadrul mecanismului statului, funcția de restabilire a ordinii de drept, care se realizează de către autoritatea judecătorească, reprezintă de fapt un serviciu public ale cărui costuri sunt suportate de la bugetul de stat. În consecință, legislatorul este îndreptățit să instituie taxe de stat pentru cererile de chemare în judecată pentru a putea acoperi anumite costuri ale procedurii judiciare la care participă părțile aflate în litigiu.

18. De asemenea, Curtea reține că articolul 20 din Constituție nu instituie nicio interdicție cu privire la taxele judiciare, fiind firesc ca justițiabilii care beneficiază de activitatea desfășurată de autoritățile judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor acestora.

19. Sub acest aspect, Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a respins niciodată ideea de impunere a unor restricții financiare cu privire la accesul unei persoane la justiție, tocmai în interesul unei bune administrări a justiției (*Kreuz v. Polonia* din 19 iunie 2001, § 54, *Weissman și alții v. România* din 24 mai 2006, § 35).

20. În același sens, Curtea menționează că potrivit articolului 58 alin. (1) din Constituție, cetățenii au obligația să contribuie, prin impozite și prin taxe, la cheltuielile publice. Prin urmare, legislatorul are deplina legitimitate constituțională de a impune taxe de stat judiciare fixe sau calculate la valoare, în funcție de obiectul litigiului. Curtea reține că echivalentul taxelor judiciare de timbru este integrat în valoarea cheltuielilor stabilite de instanța de judecată prin hotărârea pe care o pronunță în cauză, plata acestora revenind părții care cade în pretenții.

21. Curtea menționează că legislatorul a stabilit, prin dispozițiile articolelor 85-86 din Codul de procedură civilă, posibilitatea instanței de judecată de a acorda scutiri, reduceri, eșalonări sau amânări pentru plata taxelor de stat judiciare. Această reglementare vizează tocmai acele situații în care partea nu poate face față cheltuielilor unui proces din cauza lipsei mijloacelor materiale, constituind o garanție a liberului acces la justiție. Aprecierea legalității și a caracterului fundamentat al cererilor întemeiate pe dispozițiile mai sus citate se realizează de către instanța de judecată, în baza

prerogativelor conferite de Constituție și legi, având în vedere probele care însoțesc aceste cereri.

22. Mai mult, Curtea constată că articolul 268 din Codul de procedură civilă stabilește că, în cazul scoaterii cererii de pe rol, procesul ia sfârșit printr-o încheiere judecătorească. În încheiere, instanța indică modul de înlăturare a circumstanțelor specificate la articolul 267. După înlăturarea circumstanțelor care conduc la scoaterea cererii de pe rol, persoana interesată poate adresa instanței o nouă cerere, conform dispozițiilor generale.

23. Prin urmare, având în vedere că există suficiente garanții, apte să-i asigure reclamantului accesul la un tribunal, Curtea conchide că excepția de neconstituționalitate este nefondată în această privință.

Din aceste motive, în baza articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a articolului 267 lit. k¹) din Codul de procedură civilă, ridicată din oficiu de către dnii judecători Grigori Covali, Ștefan Starciuc și Ludmila Caraianu, în dosarul nr. 2r-28/2019, pendinte la Curtea de Apel Comrat.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 21 mai 2019
DCC nr. 74
Dosarul nr. 93g/2019